

Şeyhmus Diken: Renkler Sırayla Solarken!

Posted on 03/07/2017

“Çok kere anlatılanı
bir kere daha dinlemiyorsun
onca gülün diktiği gömlek
neresinden sökülüp kanar
ilmeği ne sanıyorsun?” *

Mardin'in Midyat ilçesine 20 kilometre mesafede Turabdin dağlarında, kara yolundan baktığınızda yumuşak eğimli tepenin üstüne konumlanmış bir eski zaman mekânı, dini ibadet merkezidir Mor Gabriel Manastırı.

Milat sonrası 4. yüzyılda kurulmuş. Sakinleri 1600 yıldır orada, o mekândalar, tek tanrılı dine inanmaya başladıklarından beri hep oradalar. Öncesi de var elbet. Yüzlerini güneşe dönüp ibadet ettikleri zamanlarda da ordaymışlar. Zaten manastırlarını da bir güneş tapınağının üzerine bina etmişler...

Doğunun, Yukarı Mezopotamya'sında bir organik kültürün bekçileri, temsilcileri onlar. İsa'nın son kuşları, onun dilinden (İsa) konuşmakla kalmayıp ibadetlerini de İsa'nın dilinden yapan bir kadim uygarlık Süryani kavmi.

Kimileri coğrafyadaki bugünkü azlıklarına bakakalıp (bölgede iki-üç bin dolayında) hüzünkâr efsunla "Anadolu'nun solan rengi" diye yakıştırırsa da asıl rengin sanki orada / onlarda olduğu bir gerçeklik Kadim Süryaniler...

Yıllar önce Deyruzahfaran'da Süryani Metropolitin odasında sohbet ederken manastırın ziyaret defterine ismini telaffuz etmediği bir ziyaretçinin ziyaret defterine yazdığı bir cümleden söz etmişti metropolit:

"Çok etkilendim. Bir de Allahlarımız ayrı olmasaydı keşke!". Sanırım hikâyenin sırrı bu sözlerde. Bir de "Tanrılar" ayrı olmasa! Ya da ayrı tanrılara inanıldığına inanmak! Ayrılık; uzak düşmek ve karşı olmak sebebi mi, elbette değil. Ama inançsal kurgu bu...

Bir kaç yıl evvelinde 2008'de Midyat'taki Mor Gabriel Manastırının salt duvarları, taşları değil; sakinleri Süryaniler de tedirgindiler. Niye tedirgin olmasınlardı ki! Daha düne kadar bayramlarda, seyranlarda rahatlıkla, çat kapı kiliselerine gelen, çaylarını kahvelerini içen, hatta sohbetlerinde "Fille yê me!" dedikleri komşuları, kendilerini mahkemeye vermişlerdi! Mahkemeye vermekle kalmamış işi "tehdide" de vardırımlar.

Gerekçe, binler yıldır kullanılan ve manastırın neredeyse arka bahçesi sayılan manastır çevresinin manastır sakinlerince ihata duvarıyla manastıra dâhil edilmesi. Manastır çevresindeki dört köyün Müslüman sakinleri uzun yıllardır alışmışlardı manastır çevresindeki alanı mera olarak kullanmaya! Kendilerince artık "kazanılmış" bir hak gibi telakki ettikleri "fiili durumun" devamını istiyorlardı.

Turabdin Metropoliti bir anda "sanık" konumuna düşmüştü. Binlerce yıldır kendilerine ait

olan topraklarına sahip çıktıkları için!

İşte 16 asırdır ibadethane olan Süryani Ortadoks manastırı Mor Gabriel'in "komşu köylerin sınırları içerisindeki arazileri işgal etmekle suçlanma" gerekçesi; Yerel mahkeme ile Yargıtay arasında gidip gelişler ve beş yıllık uğraşlar sonunda ve tabi kamuoyunun duyarlığı, dayanışması ile Mor Gabriel Manastırı Vakfı'na ait araziler 2013 yılında vakfa iade edilmişti.

Bu günlerde Mor Gabriel Manastırı Vakfı ve kimi Süryani mülkleri yeniden ciddi bir sorun yaşıyor. Mor Gabriel Manastırı Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Kuryakos Ergün kamuoyuna bir açıklama yapma ihtiyacı duymuş:

"Son dönemde, hakikatte Vakfımıza ait olup, tasfiye edilen köy tüzel kişiliklerinden Hazineye, Büyükşehir Belediyesine ve yerel belediyelere geçen taşınmaz mallarımızla ilgili olarak ortaya önemli bir sorun çıkmıştır.

Midyat Süryani Deyrulumur Mor Gabriel Manastırı Vakfımızın başta Midyat olmak üzere, civar yerleşim yerlerinde çok sayıda Kilise, Manastır, mezarlık, arazi niteliğinde taşınmaz malı bulunmaktadır.

Cemaat vakıflarının taşınmaz mal edinimlerinin mevzuat ve yüksek yargı kararları ile yasaklı olduğu dönemde, kilise, manastır ve diğer taşınmaz mallarımızın bulunduğu köylerde, yapılan kadastro çalışmalarında taşınmaz mallarımız, ilgili köy tüzel kişiliği adına zaruretten ötürü tescil edilmiştir.

Bu durum 14 yeni büyükşehir belediyesinin kurulmasına dair Kanun'un kabul edilmesine kadar böylece devam etmiştir. Mardin Büyükşehir Belediyesi de aynı Kanun ile kurulmuştur. Söz konusu Kanun hükümlerinin 2014 yerel seçimleri ile faaliyete geçmesi ile birlikte, köy tüzel kişilikleri ortadan kalkmış ve bu köy tüzel kişiliklerinin mallarının tasfiye ve

devredilmesi amacı ile Valilikler bünyesinde devir, tasfiye ve paylaşırma komisyonları kurulmuştur.

Mardin Valiliđi Devir, Tasfiye Ve Paylaşırma Komisyonu yaptığı toplantılar sonucunda genel olarak taşınmaz mallarımız ile ilgili türlerine göre aşğıdaki şekilde karar vermiştir.

- Köy Tüzel Kişilikleri adına kayıtlı olup, Kilise ve Manastır niteliğinde bulunan taşınmaz malların Hazineye devredilip, tahsisinin Diyanet İşleri Başkanlığına yapılmasına,
- Süryani mezarlığı niteliğindeki taşınmazların Mardin Büyükşehir Belediyesi adına tesciline,
- Vakfımızın kilise ve manastırlara ait farklı nitelikteki arazilerin ise, bulunduğu yer belediyesi adına tesciline karar verilmiştir.

Vakfımız bu kararlar karşısında gerekli müdahalede bulunup, Devir, Tasfiye ve Paylaşırma Komisyonuna yazılı ve sözlü başvuru yapıp, söz konusu manastır, kilise, mezarlık ve arazilerin Vakfımıza iade edilmesini talep etmiştir. Ancak Komisyon tarafından taleplerimize olumlu yanıt verilmemiştir.

Bu kararlara karşı gerek adli yargıda ve gerekse de idari yargıda davalar açmaya başladık ve açmaya da devam edeceğiz.

Kilise ve Manastırlarımız, belki de tarihinin en zorlu hukuki sürecini yaşıyor. Nitekim binlerce yıllık bir tarihe sahip olan Kilise ve Manastırlarımız, Devir, Tasfiye ve Paylaşırma Komisyonu'nun bir kararı ile Hazineye geçmiş ve tasarruf hakkı dahi Vakfımıza verilmemiştir.

Verilen karar hukuk dışı olup, verilen karar ile gerek Devletimizin kurucu anlaşması olan Lozan Anlaşmasının azınlıklarının ibadethane ve mezarlıklarına sağladığı güvenceler

ortadan kaldırıldığı gibi, Türkiye'nin tarafı olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Anayasamız ile korunan mülkiyet hakkımız, ucu açık şekilde ihlal edilmiştir.”

Kuryakos Ergün açıklamasına devamla bu meselenin sadece hukuk açısından teknik bir mesele olmadığını toplumsal ve tarihi yönünün de olduğunu altını çizmekte...

“Burada yapılan ihlal aslında basit bir hak ihlalinin çok ötesindedir. Bu kararla gerek yörede, gerekse de diasporada yaşayan Süryani vatandaşlarımız manevi açıdan oldukça derin şekilde rencide edilmiştir. Bir kültür ve bir tarih yok edilmektedir. Coğrafyamızdaki en önemli renklerinden olan Süryani kültürünün solmasına mahal verilmektedir.

Farklılıklarımızın aslında bizi bir arada tutan en önemli zenginlik olduğunu yine hatırlatmak isteriz. Dinler ve diller kenti olan Mardin'in bu türden haberle anılması dahi başlı başına tüm toplumun ve Türkiye'nin kaybıdır.

Bu nedenle, bu hatadan en kısa sürede dönülerek, hakkı, hak sahibine iade edilmesinin sağlanması ve sağduyulu şekilde hareket edilmesini sayın yetkililerden bekliyoruz” diyor Kuryakos Ergün.

Mardinli Murathan Mungan da “bazı yazlar uzaktan geçer” şiirinde diyor ki;

“Göz göze geliyoruz:

Ben bunları söylüyorum

O bir şey söylemiyor” *

Sahi! Ne söyleyeceksiniz bu çıplak gerçeklik hakkında. Lütfen bu yanlıştan dönün.

* Murathan Mungan. Bazı yazlar uzaktan geçer. Metis Yayınları. Şubat 2009. İst.

Kaynak: bianet.org